

Thema 2: Green Deal Sportvelden, zaal 2

**‘Is chemievrij beheer haalbaar?
Zo ja, hoe dan?’**

Maurice Evers
Lumbricus

**‘Werkt die ‘Schijndelse methode’
nu echt?’**

Wim Bekkers
Gemeente Meierijstad

Is chemievrij beheer haalbaar?

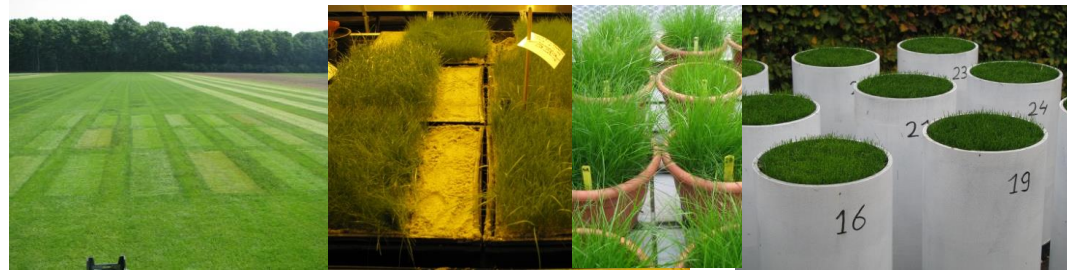
Begin bij de basis!

ConGRAS
25 september 2018

Maurice Evers

Even voorstellen!

kennis-ontwikkeling

B.S. N.C. Brachsenreining Sport- en Cultuurtechniek

De jaarlijkse voedingsbehoefte van grassoorten gebruikt op sportvelden

Literatuurstudie

H. M.A.A. Evers
ing. P.A.M.M. Korte

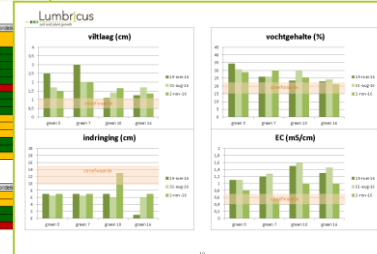
kwaliteit-beoordeling + advies

Green 5

Parameter	Waarde	Referentie
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%

Indicatie voor bodemkwaliteit

kennis-overdracht + service

Analyseverslag Granular BASIS

Parameter	Waarde	Referentie
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%

Analyseverslag Golfbaan GREEN

Parameter	Waarde	Referentie
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%
Grasland	100%	100%

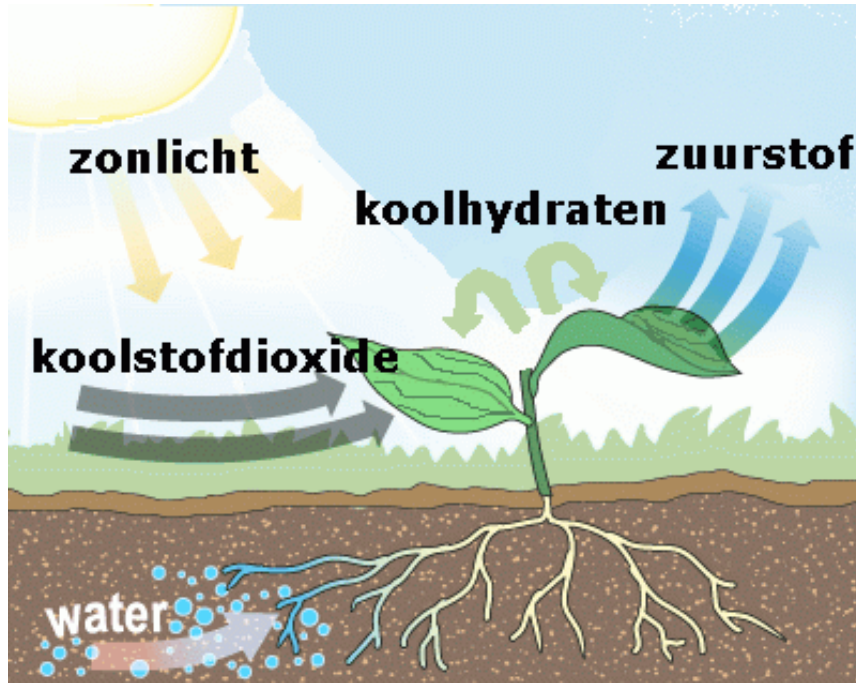
Waarom chemie? – probleem 1

- **Omgeving**
- **Bodem**
- **Plant**

Omgeving: licht, lucht, ligging

→ Groeiplaats optimalisatie!

Waarom chemie? – probleem 2

Ongewenste gasten!

- **Omgeving**
- **Gebruik**
- **Bodem**

Grote weegbree

Indicator verdichting!

Herkenning: dichte plat
liggende
rozet

Verspreiding: zaad

Grondsoort: alle

Vocht: alle

pH: licht zuur/
neutraal

Voeding: rijk (N)

Niet doen: verdichting

Wel doen: beluchten/
snijden

Madeliefjes

Herkenning: dichte
rozet

Verspreiding: wortel/
zaad

Grondsoort: zand/leem

Vocht: matig

pH: licht zuur

Voeding: gering

Niet doen: verdichting

Wel doen: beluchten,
snijden,
doorzaai

Witbol

Herkenning: violet/paars gestreept, behaard blad

Verspreiding: zaad/wortel

Grondsoort: zand/veen

Vocht: hoog

pH: licht zuur

Voeding: matig

Niet doen: overbemesten

Wel doen: kort maaien, doorzaaien

Straatgras

Herkenning: dof groen
blad

Verspreiding: zaad

Grondsoort: alle

Vocht: matig-hoog

pH: licht zuur/
basisch

Voeding: rijk (N, P)

Niet doen: beregenen

Wel doen: doorzaaien

Paardenbloem

Herkenning: rozet met lang glad blad

Verspreiding: zaad

Grondsoort: alle

Vocht: matig/ hoog

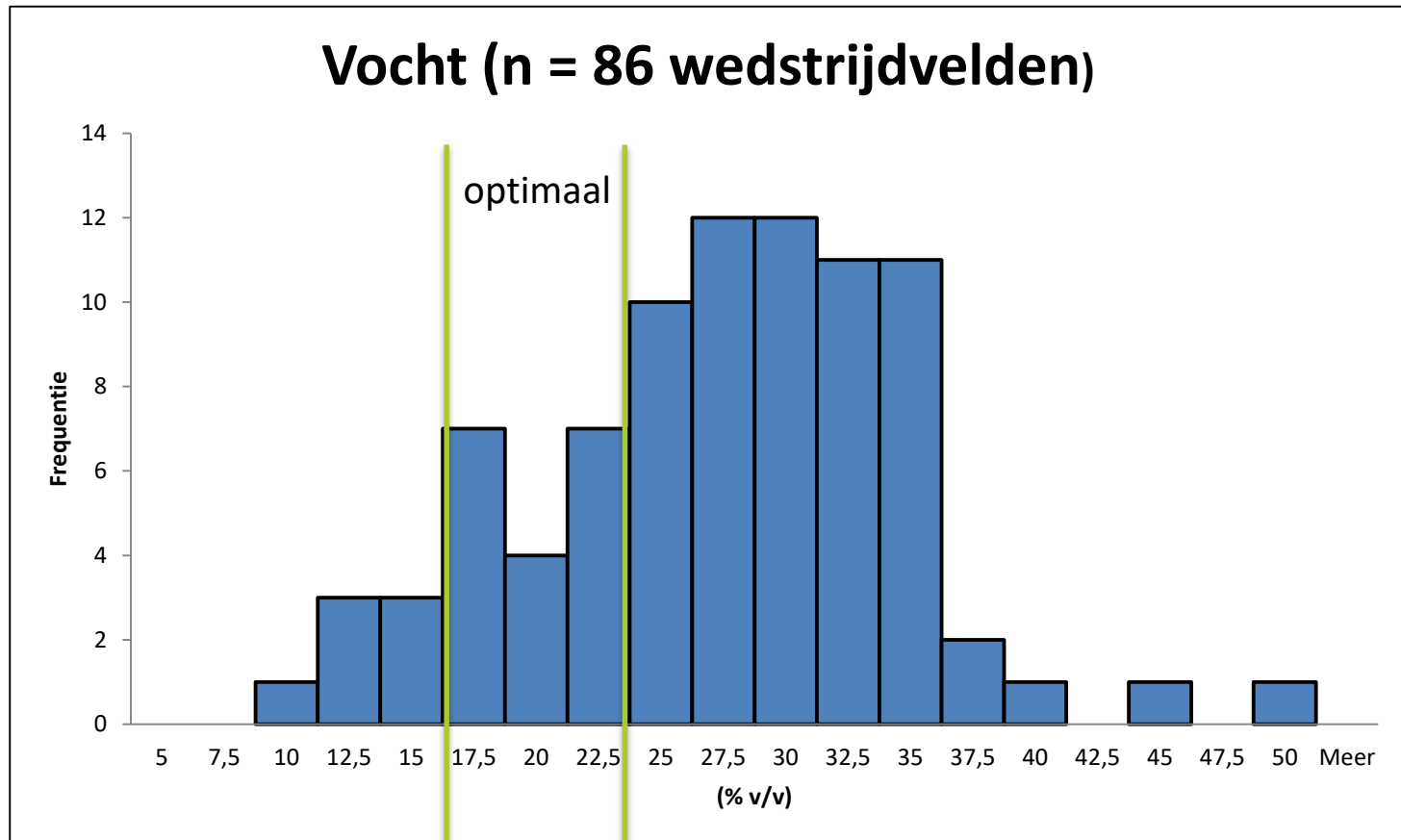
pH: licht zuur

Voeding: rijk

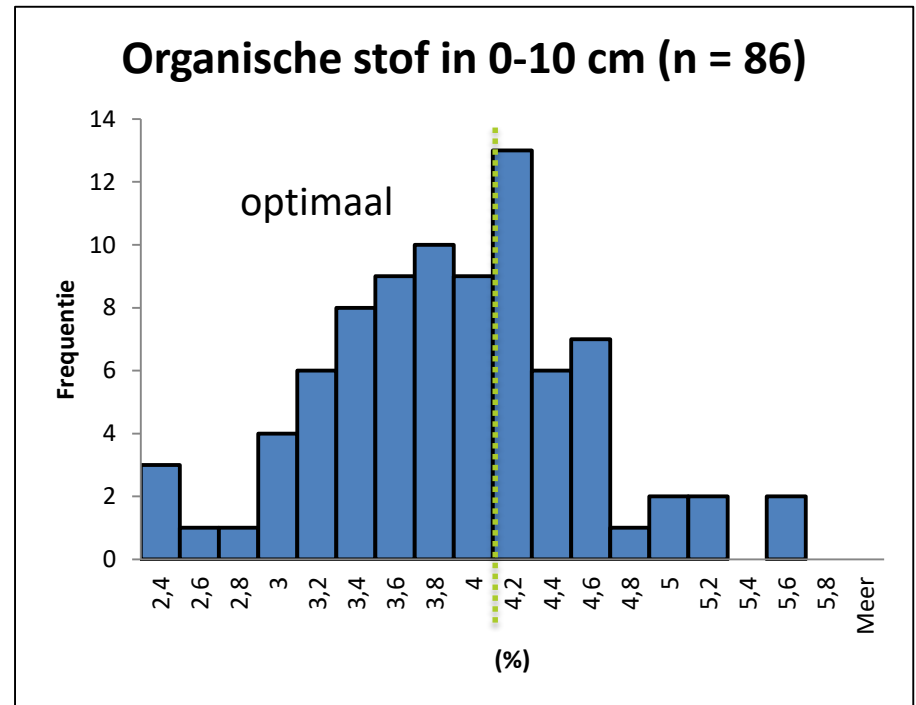
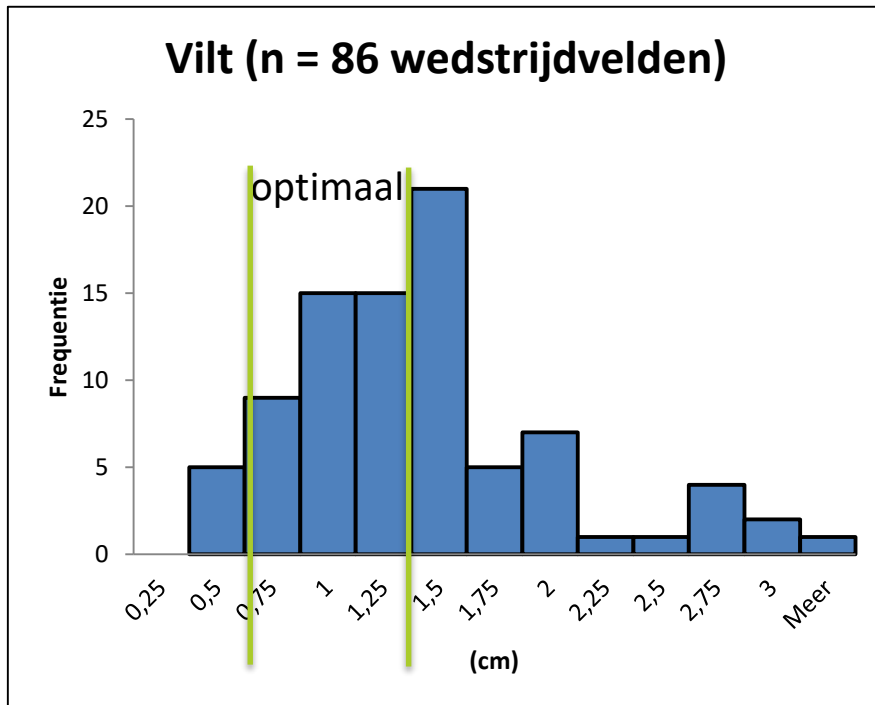
Niet doen: overbemesten

Wel doen: uitsteken

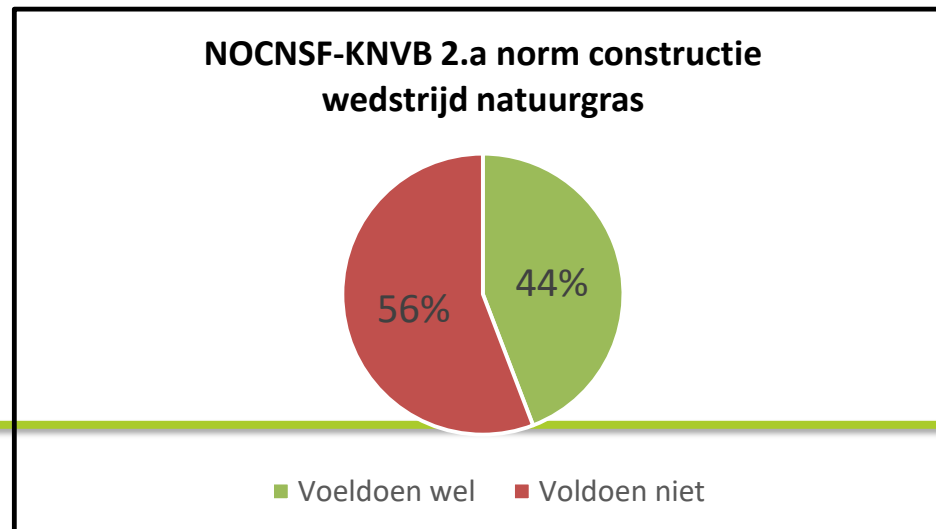
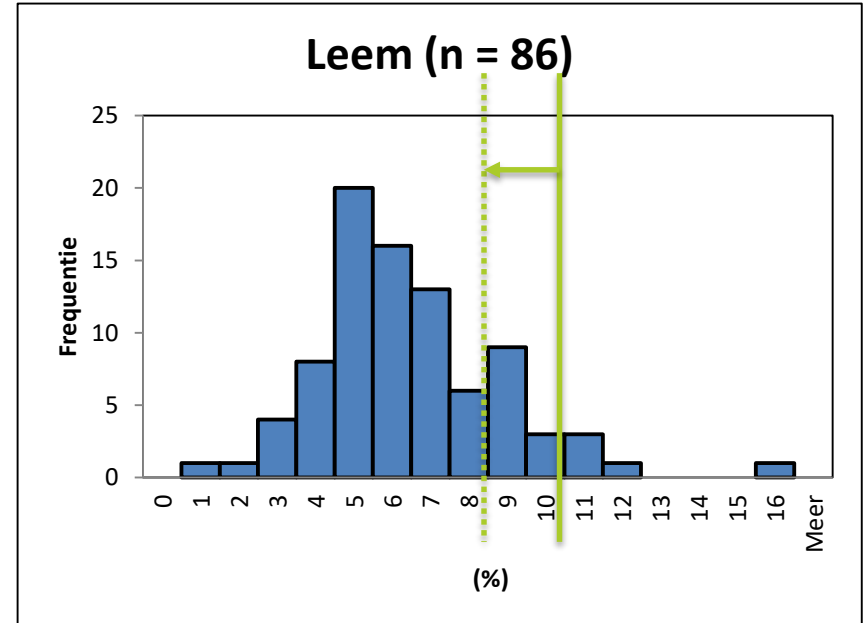
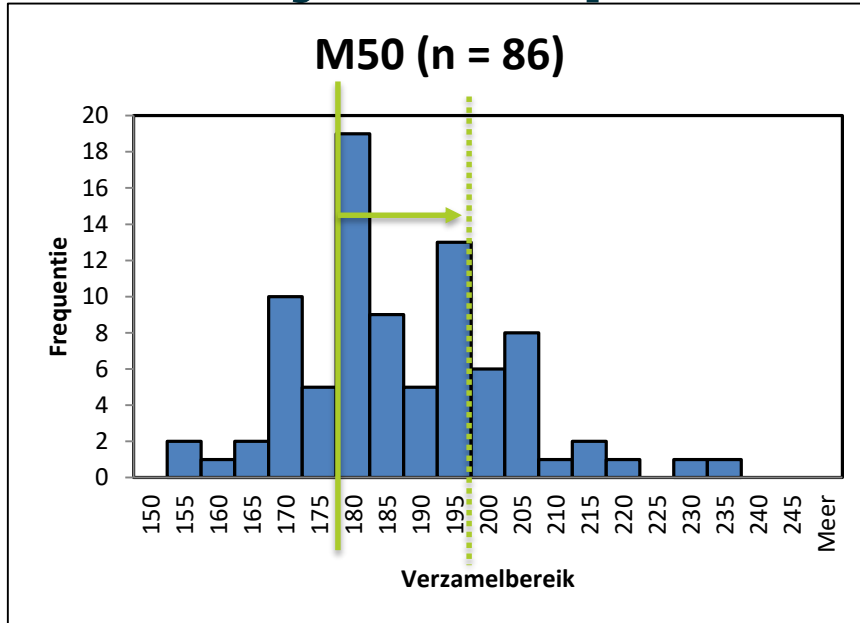
Praktijksteekproef

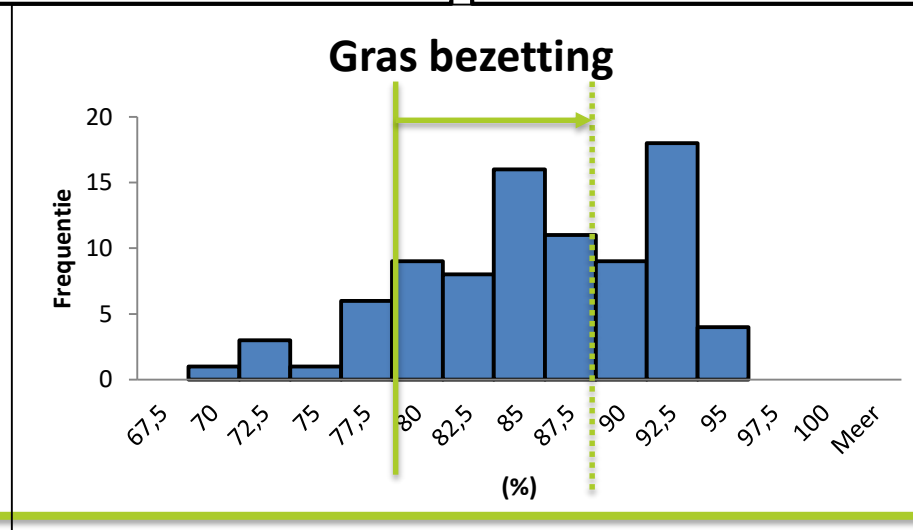
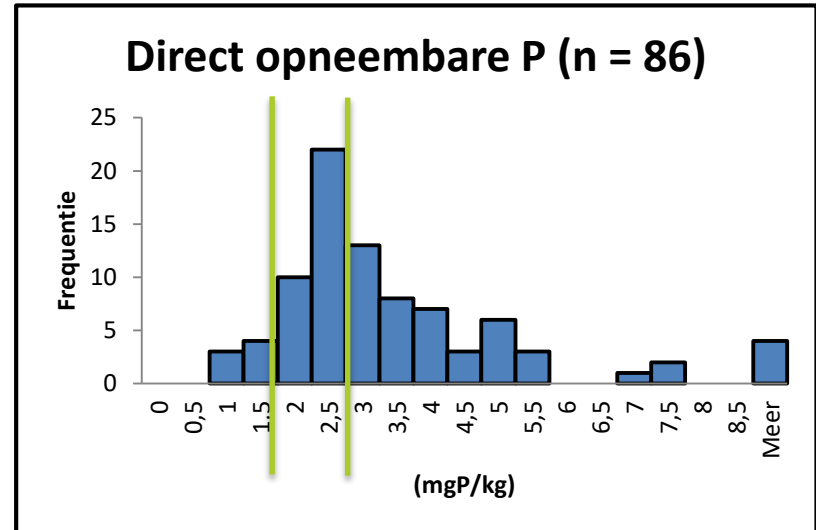
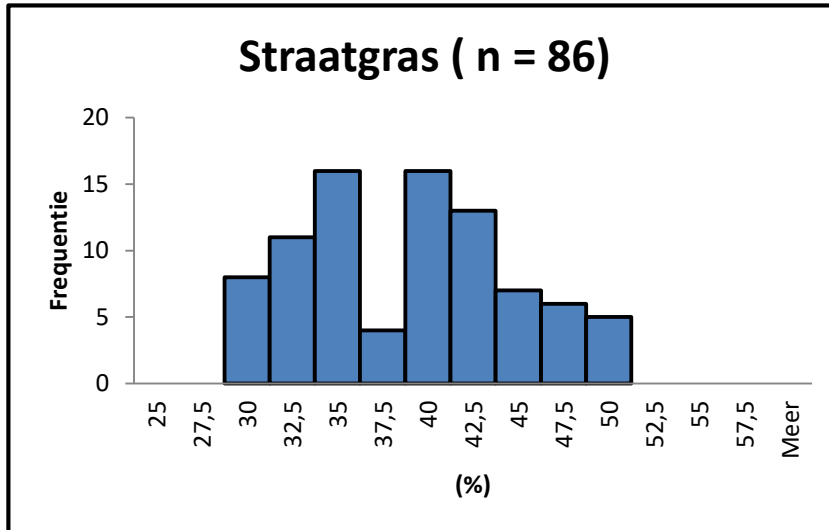
Praktijksteekproef

Praktijksteekproef

Praktijksteekproef

Chemievrij beheer haalbaar?

Ja vaak wel, mits er groeiplaatsoptimalisatie plaatsvind en de omgeving niet vergeten wordt! (acceptatiegraad bepaalde onkruiden?)

Zorg voor:

- **Lucht, licht, geringe onkruiddruk omgeving**
→ **omzooming minderen, onkruiddruk verlagen**
- **Vocht- en voeding beheersing bodem**
→ **voldoe aan constructietechnische normering!**
- **Focus op zodedichtheid**
→ **maaihoogte/-frequentie + doorzaai**

ULTRAKORT MAAIEN

HET GEHEIM VAN DE SCHIJNDELSE METHODE

Wim Bekkers

—

Beleidsmedewerker Groen
Gemeente Meijerijstad

BSNC-bijeenkomst Congras --- Nationaal Sportcentrum Papendal --- 25 September 2018

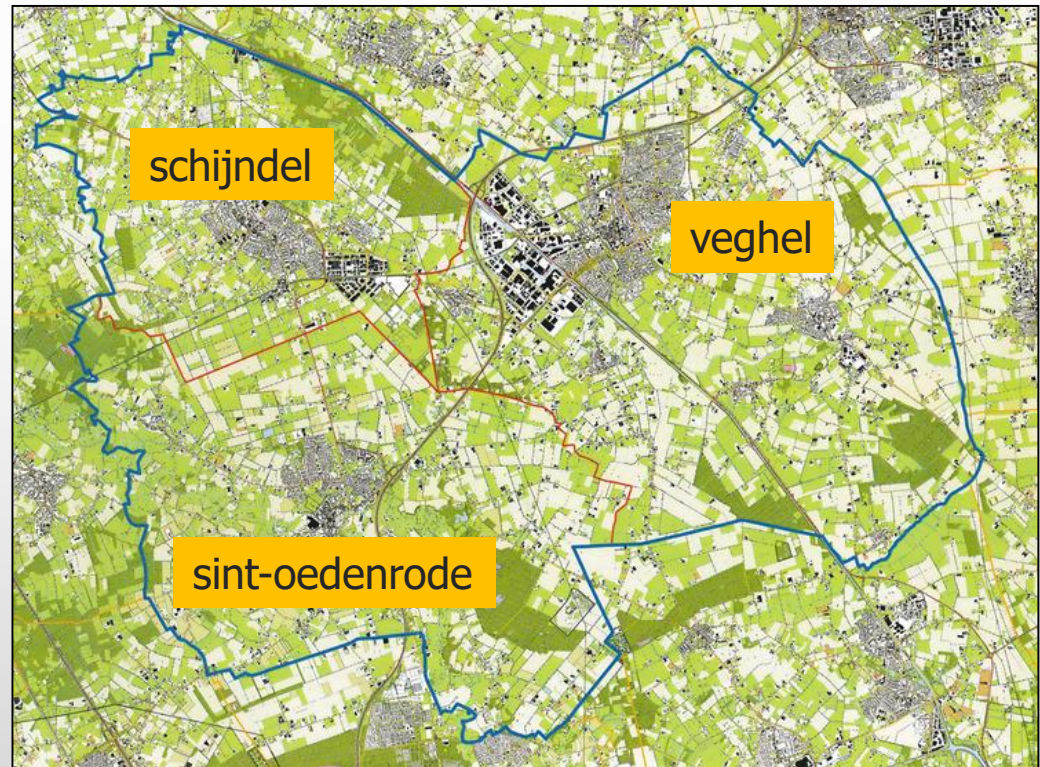
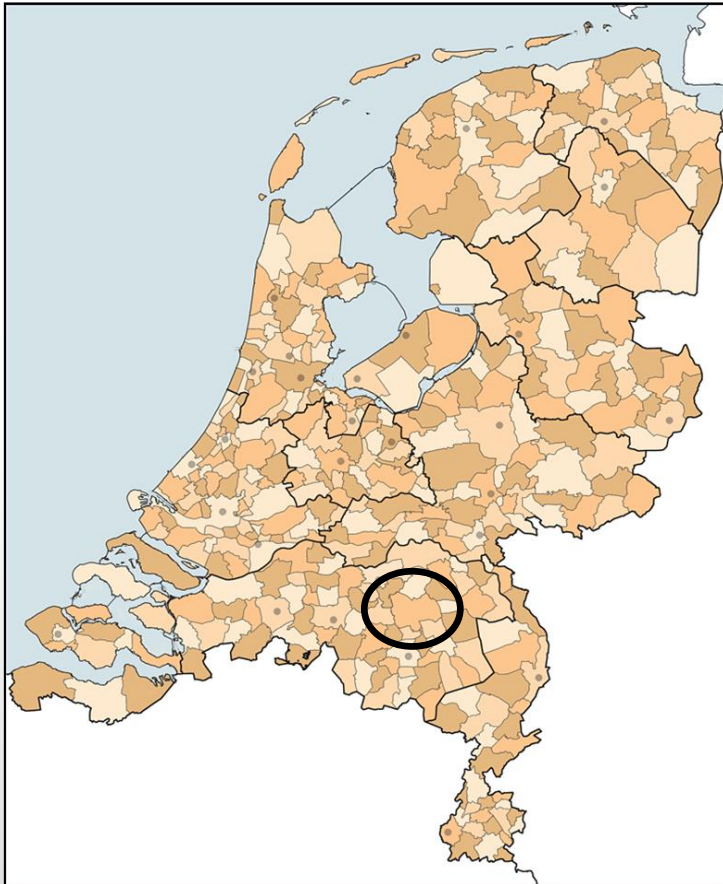
CONGRAS – 25 SEPTEMBER 2018 - BSNC

ULTRAKORT MAAIEN MET DE AMAZONE GRASSHOPPER

HET GEHEIM VAN DE SCHIJNDELSE METHODE

MEIERIJSTAD

Buitensport in Meierijstad:

→ ca 41,0 ha gras

→ ca 9,5 ha kunstgras

Schijndelse Methode, vanaf 1992:

- Natuurgrasvelden beheren **zonder gewasbeschermingsmiddelen**;
- Tegen zeer **acceptabele kosten**;
- Met een **hoge functionele kwaliteit**.

Wat is de Schijndelse Methode?

- Via **Google** is veel informatie te vinden:
  - bijvoorbeeld met zoektermen:
    - "onderhoud " + "sportvelden" + "Schijndel"
    - "chemievrij" + "Schijndel"

- Er is al veel informatie verspreid via:
  - Vakbladen
  - Project Schoonwater Brabant
  - Werksessies Vereniging Stadswerk

- Aangemeld als Good/Best Practice in kader Green Deal Sportvelden

CONGRAS – 25 SEPTEMBER 2018 - BSNC
ULTRAKORT MAAIEN MET DE AMAZONE GRASSHOPPER
HET GEHEIM VAN DE SCHIJNDELSE METHODE

➤ Wat houdt de methode in?

- Monitoren en beheersen van de onkruiddruk van 1 januari tot en met 31 december
- Op een aantal geëigende momenten kort maaien/verticuteren (gecombineerd) of Ultra Kort Maaien (UKM)

➤ Resultaat: stevige vlakke grasmatten met een minimum aan onkruiden

CONGRAS – 25 SEPTEMBER 2018 - BSNC

ULTRAKORT MAAIEN MET DE AMAZONE GRASSHOPPER

HET GEHEIM VAN DE SCHIJNDELSE METHODE

- Op de juiste manier configureren van de maai-/verticuteerklepels
- De hoogte van de rol instellen, afhankelijk van de actuele doelstelling

CONGRAS – 25 SEPTEMBER 2018 - BSNC

ULTRAKORT MAAIEN MET DE AMAZONE GRASSHOPPER

HET GEHEIM VAN DE SCHIJNDELSE METHODE

Bron: BSNC-rapport: "Onkruid vergaet niet .... zomaar" (2010)

Bron: KNVB-uitgave: "Onderhoud grassportvelden" (2010)

Onderhoud grassportvelden

Maatwerk voor de beheerder

Verskil in jaarlijkse onderhoudskosten bij beheer met en zonder chemie.

ONDERHOUDSMAATREGEL	BEHEER MET GEBRUIK VAN CHEMISCHE BESTRIJDINGSMIDDELEN		BEHEER ZONDER GEBRUIK VAN CHEMISCHE BESTRIJDINGSMIDDELEN	
	AANTAL BEWERKINGEN	KOSTEN IN €	AANTAL BEWERKINGEN	KOSTEN IN €
Maaien	40	2800	34	2400
Rollen	4	350	2	175
Bezanden 20 m ³ versus 10 m ³	1	500	1	250
Chemische onkruidbestrijding	1	425	0	
Verticuleren en vegen*	1	750	0	
Bewerken met aangepaste* machine			6	3000
Algemeen onderhoud		5675		5675
Totaal:		10.500	Totaal:	11.500

Kosten zijn afhankelijk van bodemgesteldheid, bespelingsintensiteit, ontwateringsdiepte, waterberging, stabiliteit, seizoen, etc.

2.4 Onderhoudskosten

Bij normaal onderhoud zijn de kosten per jaar en per veld, naar maatstaven van 2010, ongeveer € 10.000,- exclusief BTW inclusief groot onderhoud en exclusief terreininrichting, hekwerken, beplanting, verhardingen, kunstmatige beregening en verlichting. Bij dit bedrag wordt ervan uitgegaan dat de vereniging zelf de wekelijkse speelschade bijwerkt.

Onderhoudskosten

Natuurgrasvelden

Schijndel

Bron: gemeente Schijndel (2015)

	gemiddeld jaarrekening alle velden 2009-2013	gemiddeld per voetbalveld 72x108 m *)
Kosten natuurgrasvelden		
Inhuren personeel WSD	€ 38.812,20	€ 2.646,43
Aankoop graszaad	€ 5.122,10	€ 349,25
Aankoop meststoffen	€ 9.227,09	€ 629,15
Gazons en/of velden maaien	€ 19.858,58	€ 1.354,07
Groot onderhoud (vertidrainen, bezanden, doorzaaien, etc.)	€ 13.784,40	€ 939,89
Doorberekening KPL WWB (CWBU); excl. directie en toezicht	€ 23.781,00	€ 1.621,52
Doorberekening KPL Tractie en gereedschappen	€ 23.495,20	€ 1.602,03
stortkosten (232 ton à €30,50)	€ 7.998,20	€ 545,36
totale onderhoudskosten grasveld per jaar		
exclusief kosten directie en toezicht	€ 142.078,77	€ 9.687,70

*) inclusief de uitloopstroken, exclusief directie en toezicht
Aantal velden 14,6

Onderhoudskosten per m² per jaar:
(gemiddeld over 5 jaar nacalculatie)

€ 1,25

➤ Schijndelse Methode toont aan dat **langdurige resultaat haalbaar** is én **kwalitatief goede velden** oplevert!

➤ Voorwaarden:

- Voldoende budget
- Goede en deskundige monitoring
- Mogelijkheden voor flexibel, snelle en doortastende inzet van Amazone Grasshopper
- Optimaliseren cultuurtechnische situatie
- Indien mogelijk/noodzakelijk terugdringen van negatieve omgevingsinvloeden

CONGRAS – 25 SEPTEMBER 2018 - BSNC

ULTRAKORT MAAIEN MET DE AMAZONE GRASSHOPPER

HET GEHEIM VAN DE SCHIJNDELSE METHODE

Onderzoek door HAS Hogeschool (in samenwerking met bedrijfsleven, BSNC en gemeente Meierijstad)

Onderzoeksvraag 1:

Wat is effect van Amazone Grashopper (configuratie Schijndelse Methode) op de grasmat;

- Effect onkruid
- Effect vlakheid
- Effect grasdichtheid
- Effect uitbraak plagen/ insecten; studie naar biotopen van insecten en schimmels, wat zijn de omgevingsfactoren (plek en klimaat)

Onderzoeksvraag 2:

Sommige beheerders die chemievrij-onderhoud toepassen, maken gebruik van organische bemesting, al dan niet gecombineerd met kunstmest. Wat is het effect van bemesting (organisch en mineraal) op het bodemleven?

Onderzoeksvraag 3

Wat zijn de kosten van beheer op basis van het Amazone Grashopper UKM-principe en hoe verhoudt zich het kostenniveau van de aanpak met de kosten van traditionele (huidige) methoden?

CONGRAS – 25 SEPTEMBER 2018 - BSNC

ULTRAKORT MAAIEN MET DE AMAZONE GRASSHOPPER

HET GEHEIM VAN DE SCHIJNDELSE METHODE

*Zijn er nog
vragen?*

